

CDA

TWEEDE

Werken zonder drempels (deel 2)

Het CDA wil werkgevers stimuleren om meer mensen met een beperking in dienst nemen. Op dit moment bieden vooral sociale werkplaatsen en AWBZ-instellingen gesubsidieerde arbeidsplaatsen voor mensen met een handicap. Het CDA wil reguliere werkgevers en private initiatieven meer mogelijkheden bieden voor 'sociaal ondernemerschap'. Dit vraagt om een heldere regeling en minder administratieve lasten.

De overheid wil de komende jaren duizenden mensen met een handicap, ziekte of functiebeperking aan het werk helpen. Het gaat hierbij om jonggehandicapten met een Wajong-uitkering, herkeurde WAO'ers en mensen in de sociale werkvoorziening (SW). In de praktijk blijkt het niet mee te vallen om voor deze mensen op de reguliere arbeidsmarkt een werkplek te vinden. Dat is zorgwekkend, omdat het aantal jonggehandicapten (Wajong'ers) groeit, de wachtlijsten voor de sociale werkvoorziening toenemen en de arbeidsparticipatie daalt.

De cijfers spreken voor zich (SCP, 2010): de arbeidsparticipatie van mensen met gezondheidsbeperkingen is in de periode 2002-2008 nauwelijks verbeterd. De arbeidsparticipatie van mensen met een langdurige aandoening is stabiel gebleven op 49%. Bij mensen met een langdurige aandoening en met een (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheidsuitkering is de arbeidsparticipatie afgenomen van 24% naar 20%. Voor Wajongers is het vinden van werk een minder groot probleem dan het behoud ervan. Van degenen die zonder baan in de Wajong komen, vindt 20% binnen een jaar betaald werk. Als iedereen met werk ook aan het werk was gebleven, zou na twee jaar bijna 50% werken. Er is echter veel uitval uit werk: 30% van wie met een baan de Wajong binnenkomt, is het werk binnen een jaar kwijt. Van de overigen is dat zelfs voor bijna de helft het geval.

Sommige politieke partijen, zoals de SP en de PvdA, dreigen nu met verplichte quota of ontslagverboden voor mensen met een handicap. Het CDA vreest dat dit de bereidheid van werkgevers om mensen met een handicap of ziekte een kans te geven alleen maar verder zal ondermijnen. Het versterkt bovendien het stigma dat mensen met een beperking geen volwaardige werknemers zouden kunnen zijn. Om die reden zijn ook veel mensen met een beperking zelf tegen quota.

Het CDA weet dat veel werkgevers een maatschappelijke verantwoordelijkheid voelen, die verder strekt dan hun eigen onderneming. Veel ondernemers zijn best bereid om mensen met een handicap of ziekte een kans te geven binnen hun bedrijf. De toenemende krapte op de arbeidsmarkt maakt overigens dat dit ook steeds meer in het eigenbelang is. Ondernemers letten wel scherp op financiële risico's, zoals een lagere productiviteit of een risico op uitval door ziekte. De ervaring leert echter dat mensen met

een handicap/ziekte – mits er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan – als werkracht juist bijzonder enthousiast, gemotiveerd en betrouwbaar zijn. Ook worden werkgevers gehinderd door de ondoorzichtigheid van de regelingen en de administratieve lasten rondom de aanvraag van voorzieningen (zie 'Ervaringen van werkgevers met Wajongers', RWI, 2009).

Daarnaast zijn er steeds meer private initiatieven die zich er op richten mensen met een beperking te laten participeren. Mooie voorbeelden zijn bakkerij de Driekant in Zutphen, of het koeriersbedrijf Valid Express. Bij deze initiatieven wordt een bedrijfsmatige opzet van werkzaamheden op het terrein van productie of dienstverlening gecombineerd met de doelstelling om een substantieel aantal mensen met een beperking te laten participeren. Nederland loopt met deze initiatieven – en het beleid daarvoor – in Europa wel duidelijk achter (zie 'Europese ervaringen met sociale economie', TNO, 2008).

Het CDA wil het 'sociaal ondernemerschap' in Nederland bevorderen. We richten ons hiermee op de bereidheid van reguliere werkgevers om meer mensen met een beperking in dienst te nemen, maar ook op private initiatieven die er op gericht zijn om zoveel mogelijk mensen met een handicap of ziekte te laten participeren. Hiertoe doen wij de volgende voorstellen:

Actiepunten:

1. Het kabinet moet het bevorderen van 'sociaal ondernemerschap' in de komende periode tot een speerpunt van beleid maken. Initiatieven van werkgevers om mensen met een beperking zo regulier mogelijk aan de slag te helpen moeten actief worden ondersteund. Werkgevers kunnen daarbij kiezen of zij een beperkt aantal mensen uit de doelgroep aan het werk willen helpen, of dat zij uitsluitend met mensen uit de doelgroep aan de slag willen.
2. Om werkgevers te stimuleren meer aangepaste banen te creëren, moeten de regelingen voor 'job carving' en 'job creation' worden uitgebreid. Bij *job carving* worden eenvoudige activiteiten geclusterd tot een nieuwe baan; *job creation* betreft het herinvoeren van eenvoudige taken. Het gaat bijvoorbeeld om ondersteunende, arbeidsintensieve of handmatige activiteiten. De nieuw gecreëerde banen kunnen worden gedaan door mensen met een beperking. De overheid moet samen met brancheorganisaties het systeem van adviesvouchers voor *job carving/creation* uitrollen. Met een tegoedbon kan een bedrijf een gratis advies krijgen over de mogelijkheden om jongeren met een beperking in zijn bedrijf te plaatsen.
3. Werkgevers moeten meer mogelijkheden krijgen om (oudere) werknemers in het bedrijf de rol van interne werkmeester/jobcoach te geven. De budgetten die beschikbaar zijn voor jobcoaching in de Wajong en de WSW en eventueel ook het participatiebudget moeten hiervoor worden opengesteld. Ook moeten er mogelijkheden komen voor detachering van oudere werknemers als leermeester in het speciaal onderwijs om de stap naar de arbeidsmarkt voor leerlingen te verkleinen. Hiermee kan de instroom van het speciaal onderwijs in de Wajong worden beperkt. Voor deze leermeesterregeling is in het verkiezingsprogramma 75 mln. gereserveerd. Het mes snijdt dan aan twee kanten: er ontstaan nieuwe arbeidsmarktkansen voor zowel ouderen als voor jongeren met een beperking.
4. Er moeten speciale voorzieningen komen voor het opzetten van een sociale onderneming, die als doel heeft een substantieel aantal mensen met een beperking aan de slag te helpen. Reguliere banken zijn vaak huiverig en bij de KvK is veelal geen kennis aanwezig over het werken met doelgroepen. Het CDA bepleit de oprichting van een

tijdelijk expertisecentrum, zodat de informatie en ondersteuning binnen enkele jaren via reguliere kanalen kan plaatsvinden.

5. Een (beperkte) garantieregeling voor de financiering van sociale ondernemingen moet worden overwogen, aangezien banken het gebrek aan continuïteit van vergoedingen door de overheid in bedrijfsplannen als een aanzienlijk risico zien. De overheid moet daarom meerjarige zekerheid bieden over de financiële ondersteuning en het recht op ondersteuning. Regelgeving moet niet voortdurend wijzigen.

6. Administratieve lasten beperken. De aanvraag van voorzieningen moet worden vereenvoudigd door alle vormen van ondersteuning onder te brengen bij regionale werkgeversloketten (Werkpleinen). Bij dit servicepunt kan informatie worden verkregen en worden administratieve handelingen van werkgevers overgenomen.

7. Er komt één indicatie voor alle vormen van begeleiding en ondersteuning bij arbeid. Deze indicatiestelling vervangt de indicatiestelling door het CIZ voor de dagbesteding en door het UWV voor de Wajong en de WSW. De indicatie richt zich op de positie van de persoon met een beperking op de participatieladder: dagbesteding, beschermt werken, begeleidt werken, regulier werken onder aangepaste omstandigheden. Aan de indicatie is een recht gekoppeld op compensatie voor verminderde productiviteit en op ondersteunende voorzieningen zoals een jobcoach, no riskpolis en werkplekaanpassingen.

8. Er komt één wettelijke regeling voor de arbeidsparticipatie van mensen met een beperking. Hiertoe worden eerst de Wajong en de WSW samengevoegd. De regeling wordt op termijn uitgebreid voor mensen met een structurele functionele beperking in de WWB en mensen met een indicatie dagbesteding in de AWBZ. Of de compensatie van verminderde productiviteit via loondispensatie dan wel via loonkostensubsidie plaatsvindt, wordt nader bezien en is mede afhankelijk van de uitkomsten van de WSW-pilotprojecten.

9. De overheid moet het goede voorbeeld geven en ook zelf mensen met een beperking in dienst nemen. Niets staat de overheid in de weg om zichzelf daarbij streefcijfers op te leggen, bijvoorbeeld 5% van het werknemersbestand. Ook kan de overheid als opdrachtgever sociale aspecten meenemen, zoals het aantal mensen met beperking of andere doelgroepen die bij de uitvoering van de werkzaamheden worden ingeschakeld. Het is daarom belangrijk dat de motie-Van Hijum (31780, nr. 39) wordt uitgevoerd, die de rijksoverheid oproept om in navolging van gemeenten 'social return' een plaats te geven in het aanbestedings- en inkoopbeleid.

Bijlage: inzet CDA voor participatie van mensen met een beperking

Hoorzitting Wajong (oktober 2007)

Het CDA was initiatiefnemer van een hoorzitting in de Kamer over de Wajong. Dit heeft geleid tot een motie waarin is gevraagd om concrete maatregelen gericht op het activeren van jonggehandicapten en het leveren van beter maatwerk. De hoorzitting is de aanzet geweest voor latere wetswijziging voor de nieuwe Wajong waarin participatie centraal is komen te staan.

Motie Van Hijum c.s. – Kamerstuk 31224, nr. 4

Vermindering administratieve lasten werkgevers (november 2007)

Motie ingediend om bereidheid van werkgevers om jongeren met beperkingen in dienst te nemen te verhogen. Voorstel om extra kosten en administratieve lasten voor werkgevers tot een minimum te beperken, aanvraag re-integratieinstrumenten te vereenvoudigen, vermindering administratieve lasten bij aanspreken no-riskpolis, afschaffen drempelbedrag bij aanpassing werkplek.

Motie Van Hijum/Heerts - Kamerstuk 31224, nr. 7

Starten als zelfstandige (november 2007)

Motie tot uitbreiding van voorzieningen voor mensen met handicap die als zelfstandige willen starten. Deze motie heeft geleid tot een wetsvoorstel 'Uitbreiding mogelijkheid voorzieningen bij arbeid als zelfstandige'. Deze wet is op 12 november 2009 aangenomen door de Tweede Kamer.

Motie Van Hijum c.s. - Kamerstuk 31224, nr. 8

Behoud REA-instituten (november/december 2008)

Door een motie en amendement (€2,5 mln.) is er extra geld beschikbaar gekomen voor behoud van de REA-instituten voor scholing van jongeren met ernstige scholingsbelemmeringen.

Motie Van Hijum c.s. - Kamerstuk 31200-xv, nr. 32
Amendement Van Hijum c.s. – Kamerstuk 31700 XV, nr. 48

Sociaal aanbesteden (april 2009)

Tijdens de behandeling van de Wajong is per motie verzocht om 'social return' op te nemen in het aanbestedings-en inkoopbeleid van de rijksoverheid om op deze manier extra stage-en leerwerkplekken te creëren voor onder meer jongeren met een beperking.. Er worden als gevolg van deze motie nu pilots opgestart waarin wordt aanbesteed op basis van 'social return'.

Motie Van Hijum c.s. - Kamerstuk 31780, nr. 39

Arbeidsoffensief jonggehandicapten (april 2009)

Bij behandeling van de Wajong een motie ingediend met pleidooi voor arbeidsmarktoffensief ten behoeve van jongeren met een beperking. Hieruit is onder

meer de jobcarving-voucher voortgekomen met behulp waarvan bedrijven hun organisatie kunnen laten doorlichten op zoek naar geschikt werk voor Wajongeren.

Motie Van Hijum c.s. - Kamerstuk 31780, nr. 38

Studie Open Universiteit (april 2009)

Motie ingediend om jongeren met ernstige beperking een studie te kunnen laten volgen aan de Open Universiteit met studiefinanciering. Deze motie werd niet uitgevoerd vanwege de huidige voorzieningen in het stelsel van studiefinanciering die zijn opgenomen voor mensen met een functiebeperking. Wel wordt naar aanleiding van de motie Biskop c.s. gewerkt aan één loket voor school en ouders voor vragen rondom de beschikbare ondersteuning en hulpmiddelen voor leerlingen met scholingsbelemmeringen.

Motie Van Hijum/Biskop c.s. - Kamerstuk 31780, nr. 40

Motie Biskop c.s. – Kamerstuk 31700-VII, nr. 89

Keuringen UWV chronische vermoeidheid (maart 2010)

Naar aanleiding van aanhoudende vragen heeft minister Donner onlangs de Inspectie (IWI) opdracht gegeven tot een onderzoek naar de zorgvuldigheid van keuringen door het UWV op het gebied van chronische vermoeidheid (ME/CVS).

Verslag Algemeen Overleg 17 maart 2010 – Kamerstuk 29544, nr. 241

Schriftelijke vragen over toepassing CVS-protocol. Ingediend op 3 november 2009 (2009z20387)